

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Hubert Wrzeszcz

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Janiny K.

przeciwko Gminie W., Skarbowi Państwa - Staroście Powiatu W. i Wojewodzie M.

o wydanie działki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 sierpnia 2011 r.,

zażalenia strony pozwanej Gminy W.

na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie trzecim orzeczenia

Sądu Okręgowego

z dnia 18 listopada 2010 r.,

1. **zmienia zaskarżone postanowienie w części dotyczącej kosztów procesu należnych Gminie W. w ten sposób, że zasądza od Janiny K. na rzecz Gminy W. kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym,**
2. **zasądza od Janiny K. na rzecz Gminy W. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 18 listopada 2010 r. Sąd Okręgowy, wobec cofnięcia apelacji złożonej przez powódkę od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 11 maja 2010 r., umorzył postępowanie apelacyjne (pkt 1 postanowienia) i zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego (pkt 3), w uzasadnieniu powołując jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu przepis art. 102 k.p.c.

Postanowienie rozstrzygające o kosztach procesu zaskarżyła zażaleniem pozwana Gmina W. domagając się jego zmiany i zasądzenia od powódki na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i oraz zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 391 § 2 k.p.c., w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne i orzeka o kosztach jak przy cofnięciu pozwu. Przy cofnięciu zaś pozwu, w myśl art. 203 § 2 i § 3 k.p.c., na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, a jeżeli cofnięcie nastąpiło poza rozprawą, przewodniczący odwołuje wyznaczoną rozprawę i o cofnięciu zawiadamia pozwanego, który może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów. Z powyższego wynika, że zasadą jest, iż przy cofnięciu pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu obciąża powoda, a przy cofnięciu apelacji - stronę cofającą apelację. Wyjątkowo tylko obowiązek zwrotu kosztów może nie obciążać strony cofającej pozew lub apelację. Ma to miejsce wówczas, gdy cofnięcie pozwu wynikało z zaspokojenia powoda przez przeciwnika w toku postępowania w pierwszej instancji, a cofnięcie apelacji z zaspokojenia przez przeciwnika interesów skarżącego w postępowaniu apelacyjnym. W każdym z tych przypadków konieczne jest wykazanie przez cofającego pozew lub apelację, że wniesienie tych środków procesowych było niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.). Z uwagi na to, że nie obciążenie cofającego pozew lub apelację kosztami postępowania jest wyjątkiem od zasady, iż to on ponosi te koszty, na nim spoczywa ciężar wykazania, że zachodzą wskazane wyżej, wyjątkowe, okoliczności uzasadniające nie obciążenie go

kosztami. Jeżeli zatem strona cofająca apelację nie chce być obciążona, na żądanie strony przeciwnej, kosztami postępowania apelacyjnego, powinna w piśmie cofającym apelację wykazać, że cofnięcie wynikało z zaspokojenia przez przeciwnika w postępowaniu apelacyjnym jej interesów oraz że wniesienie apelacji było niezbędne do dochodzenia praw lub obrony skarżącego (por. postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2009 r., V CZ 58/09, niepubl.). Odstępstwo od zasady wynikającej z art. 203 § 2 k.p.c. (w związku z art. 391 k.p.c.), że to powód cofający pozew lub strona cofająca apelację ponosi koszty procesu, może przybrać formę rozstrzygnięcia właściwego dla art. 102 k.p.c. czyli sąd może nie obciążać powoda kosztami należnymi pozwanemu.

W okolicznościach sprawy niniejszej, powódka cofając apelację sama zgłosiła żądanie zasądzenia na jej rzecz kosztów procesu, skarżąca zaś żądanie zwrotu kosztów zgłosiła w odpowiedzi na apelację. Sąd umarzając postępowanie apelacyjne, za skuteczny poczytał wniosek pozwanej o zasądzenie kosztów zawarty w odpowiedzi na apelację, na co wskazuje brzmienie postanowienia skoro w postanowieniu tym orzekł zarówno o kosztach powódki jak i pozwanych, wzajemnie koszty te znosząc. Brzmienie zaskarżonego postanowienia odpowiada więc treści normatywnej art. 100 k.p.c., nie było jednak podstawy do zastosowania tego przepisu. Niemniej, wzięwszy pod uwagę rzeczywisty skutek zapadłego rozstrzygnięcia i powołaną w uzasadnieniu rozstrzygnięcia jego podstawę prawną, to jest art. 102 k.p.c. stwierdzić należy, że zamiarem Sądu było uwolnienie powódki od obowiązku zapłaty pozwanej kosztów procesu. Mogło to jednak nastąpić w okolicznościach wyżej podanych, tymczasem ani z treści pisma cofającego apelację, ani z wypowiedzi pełnomocnika powódki na rozprawie apelacyjnej nie wynikają okoliczności uzasadniające nie obciążanie powódki kosztami procesu, a więc, że cofnięcie apelacji jest wynikiem zaspokojenia przez pozwaną interesów skarżącej czy też, że wniesienie apelacji było niezbędne do dochodzenia jej praw. Niewykazanie tych okoliczności oznaczało, że Sąd powinien był powódkę uznać za stronę przegrywającą spór, w stosunku do której zastosowanie miał art. 98 § 1 k.p.c., statuujący, w zakresie kosztów procesu, zasadę odpowiedzialności za jego wynik. Powódka przeto powinna być obciążona obowiązkiem zwrotu pozwanemu

kosztów procesu; zaniechanie orzeczenia o tych kosztach narusza zasadę wynikającą z art. 203 § 3 k.p.c. (w związku z art. 391 § 2 k.p.c.).

Mając zatem powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 386 § 1 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. oraz na podstawie § 6 pkt 4 w związku z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348, ze zm.) zmienił zaskarżone postanowienie i zasądził od powódki na rzecz skarżącej należne jej w postępowaniu apelacyjnym koszty procesu obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1, art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z § 6 pkt 2 i § 13 ust. 2 pkt 2 powołanego rozporządzenia.